

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi jogi képviselő neve, címet**al képviselt I.rendű felperes neve (**felperesek címe** I. rendű, II.rendű felperes neve (**felperesek címe** II. rendű és III.rendű felperes neve (**felperesek címe** III. rendű felpereseknek, **alperesi jogi képviselő neve** jogtanácsos által képviselt **alperes neve, címe** alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. január 29. napján kelt 36.P.25.858/2016/71. szám alatti ítélete ellen az alperes részéről 72. és 75. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és a felperesek által Pf.4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, az I. rendű felperes javára 2019. február 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 495.552 (négy száz kilencven ötezer-öt százötvenkettő) forintra felemeli.

Ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest fizessen meg a felpereseknek 15 napon belül 300.000 (háromszázezer) forint + áfa másodfokú részperkölséget, míg az államnak külön felhívásra 1.688.160 (egymillió hatszáznyolcvannyolcezer-százhatvan) forint fellebbezési eljárási illetéket.

A le nem rótt 100.800 (százezer-nyolcszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az I. és a II. rendű felperesek 2012. december 12. napján gyalogusként idegenhibás közlekedési balesetet szenvedtek el. A II. rendű felperes édesanyja az I. rendű felperes, édesapja a III. rendű felperes, az I. és a III. rendű felperes házastársak. A felperesek a közlekedési balesetből eredő vagyoni és nem vagyoni kárukat érvényesítették az alperessel szemben, gépjármű kötelező felelősségbiztosításra alapítottn.

Az alperes a kártérítési felelősséget és a térítési kötelezettségét nem, azonban az egyes kárigények jogalapját, összecszerűségét részben vitatta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, fizessen meg az I. rendű felperesnek 43.224.406 forintot, ebből meghatározott tőkeösszegek utáni késedelmi kamatokat, valamint a már megfizetett tőkeösszegek utáni késedelmi kamatokat, továbbá 2019. február 1. napjától havi 475.552 forint járadékot. Kötelezte az alperest, fizessen meg a II. rendű alperesnek 9.100.000 forintot, és 2012. december 12. napjától számított kamatait, a III. rendű felperesnek 6.267.185 forintot és ebből 5.500.000 forint után 2012. december 12., 767.185 forint után 2013. július 1. napjától számított késedelmi kamatait. Kötelezte továbbá az alperest a már térített összegek utáni késedelmi kamatok megfizetésére is. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, fizessen meg a

felpereseknek 1.700.000 forint + áfa perköltséget. Kötelezte az alperest 960.000 forint le nem rótt illeték, 143.078 forint előlegezett szakértői költség külön felhívásra történő megfizetésére. Megállapította, hogy a fennmaradó 540.000 forint le nem rótt illetéket és 80.481 forint szakértői költséget az állam viseli.

Az ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a kártérítési felelősség a Ptk. 345.§ (1) bekezdés, az alperes térítési kötelezettsége a 2009. évi LXII. törvény 27. § és 28. § (1) bekezdés alapján fennáll, és az alperes a kereseti követelés jogalapját nem vitatta. A Ptk. 355. § alapján bírálta el a kárigényeket. Rögzítette az I. és a II. rendű felperes baleseti sérüléseit, az abból fennálló hátrányokat. A fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel érintett kártételek tekintetében az alábbiak szerint határozott: Az I. rendű felperes által érvényesített károk tekintetében az élelem-feljavítást egy éves időtartamban állapította meg, napi 500 forintban, így 181.000 forintban határozta meg az eltérő étkezéssel, illetve figyelmességi csomaggal kapcsolatos követelést, és elszámolva az alperes térítését további 39.207 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladó időszakra a járadék igényt elutasította, mert az szakértőileg nem alátámasztott, a korszerű, egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étrend nem jelent többletköltséget, erre az alperes helytállási kötelezettsége nem terjed ki. Ápolásra, gondozásra az orvosszakértői véleményt elfogadta azzal, hogy az I. rendű felperes tekintetében ezen feladatokat a III. rendű felperes látja el. A gyógytartam idejére napi 6.000 forintot állapított meg, ami havi 180.000 forintot tesz ki. A kórházban töltött időre napi 1.000 forintot, így 2013. január 28-tól május 13-ig 75.000 forintot, 2013. június 24-től augusztus 1-jéig 29.000 forintot, 2012. szeptember 16. és december 9. közötti időre 60.000 forintot állapított meg, 2013. január 28-tól 2013. december 9-ig napi 6.000 forinttal, azaz havi 180.000 forinttal számolta ki a kereset pontosításban szereplő időtartamok figyelembevételével a járadék összeget, ami összesen 1.052.000 forint, melyből levonásba helyezte az alperes által teljesített 148.000 forintot, így további 904.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. 2013. december 10-től 2015. december 10-ig a napi 4 óra gondozásra mérlegeléssel havi 100.000 forintot állapított meg, 2015. december 11-től napi két óra gondozás alapján havi 60.000 forintot, 2017. január 1-jétől az ítélelőhatalig havi 75.000 forintot. 2013. december 10-től 2019. január 31-ig így összesen 5.037.000 forintot állapított meg, amelyben elszámolta az alperes teljesítését, így további 3.027.323 forintra marasztalt, míg a jövőbeni járadékot havi 75.000 forintban határozta meg. Közlekedési többletköltségnél a 2013. december 9-ig eltelt időre megjelölt igényt megalapozottnak tartotta, az alperes által teljesített összeg figyelembevételével további 1.078.452 forintra marasztalt. 2013. december 10-től kezdődően, mivel torna, logopédiai foglalkozások, egyéb rehabilitáció indokolt volt, és a tömegközlekedési eszközök használatára alkalmatlan az I. rendű felperes, továbbá, hogy a külvilággal kapcsolattartása, közlekedése is csak gépjárművel oldható meg a 2013. december 10-től 31-ig eltelt időre 87.902 forintot, 2014. január 1-től február 28-ig 248.000 forintot, 2014. március 1-től április 30-ig 390.000 forintot, 2014. május 1-től december 31-ig 1.000.000 forintot, 2015. évre 1.320.000 forintot, 2016. január 1-től havi 105.000 forint járadékot látott megállapíthatónak. Mindez 2019. január 31-ig 6.930.902 forint, az alperesi teljesítés elszámolásával további 5.540.902 forint megfizetésére kötelezte az alperest, míg a jövőbeni járadékra havi 105.000 forintot ítélt meg. Rehabilitációs kezelések körében az orvosszakértői vélemény alapján alaposnak ítélte a 3D vertikális gyógytornát, masszázst, fizioterápiás kezeléseket és logopédus foglalkozásokat, így a kimutatásnak megfelelően, az okirati bizonyítékokra is figyelemmel, a 3D gyógytornára 2013. december 9-ig 150.000 forint, 2013. december 10. és 31. közötti időre 55.000 forint, 2014. január 1-től december 31-ig havi 95.000 forint, 2015. január 1-től havi 123.500 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A logopédus költségére 2014. január 1-től havi 60.000 forint járadék folyósítására kötelezte az alperest. A határozathozatalig lejárt járadékban elszámolta az alperes által térített összeget, így 10.666.500 forintra marasztalt. A felperesek nem vagyoni kárigényénél az I. és a II. rendű felperesnek a baleset folytán az életvitelükben bekövetkezett hátrányokat, a III. rendű felperes esetében a családtagjai

balesetével okozati összefüggésben felmerülő életvitelbeli változásokat vette alapvetően figyelembe. A feltárt, részletesen megállapított hátrányokkal arányban állónak az I. rendű felperes esetében 25.000.000 forintot tartott, amelyben elszámolva az alperes 9.000.000 forint teljesítését, 16.000.000 forintra marasztalt. A II. rendű felperes javára 12.000.000 forintban állapította meg a nem vagyoni kártérítést, melyben elszámolta az alperes 2.500.000 forint teljesítését, így 9.500.000 forintra marasztalt. A III. rendű felperes esetében 8.000.000 forintot határozott meg, az alperes 2.500.000 forint teljesítésének elszámolásával 5.500.000 forintra marasztalt. A személyiségi jogsértés megállapítására irányuló keresetet elutasította. A perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdés felhívásával határozott.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel. A fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, az I. rendű felperes részére nem vagyoni kártérítés címén megállapított marasztalási összeget 9.000.000 forintra, a vagyoni kártérítés tőkeösszegét 19.107.906 forintra, a 2019. február 1. napjától megállapított havi járadék összeget 217.052 forintra, a II. rendű felperes részére nem vagyoni kártérítés címén megállapított marasztalási összeget 2.500.000 forintra, a III. rendű felperes részére nem vagyoni kártérítés címén megállapított marasztalási összeget 1.500.000 forintra kérte leszállítani. Fellebbezéssel támadta az egyes felperesek nem vagyoni kártérítésének összegszerűségét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított összeg eltűzött, a kár bekövetkezésének időpontjában figyelembe vehető ár- és értékviszonyok alapulvételével. A II. rendű felperes esetében kiemelte, hogy 2015. óta családjától külön él, és nem kezelési pszichés problémáit. A III. rendű felperesnél az élethelyzetére hivatkozott. Álláspontja szerint az ítélet indokolása alapján nem állapítható meg, hogy a kialakult bírói gyakorlatot a bíróság a mérlegelése során figyelembe vette és miként. Ezen túlmenően fellebbezéssel támadta az I. rendű felperes közlekedési többletköltség és rehabilitációs többletköltség járadékát, mert az ítéletet megalapozatlannak tartotta. A 3D torna esetében a megállapított költséget 2013. december 10. és 2015. december 31. közötti, míg a logopédusnál 2014. január 1. és 2017. december 31. közötti időre nem vitatta. Ugyancsak nem érintette a fellebbezése a 2013. december 10-től 2015. december 31-ig tartó időszakra vonatkozó közlekedési többletköltséget. Ezen túlmenően azonban a közlekedési és a rehabilitációs költség járadékot vitatta. A 3D tornára vonatkozóan kiemelte, hogy a folyamatossága számlákkal nem alátámasztott és nem indokolt. A közlekedési többletköltség és a rehabilitációs költség címén megítélt járadékot okszerűtlennek és jogszabálysértőnek tartotta, figyelemmel arra is, hogy azok összege több, mint a fele a megítélt összes járadéknak. Az I. rendű felperes bizonyítási kötelezettségére hivatkozott, ezen belül arra, hogy a 3D torna napi rendszerességű szükségességére orvosi adat nincs. Utalt az OEP által támogatott tornára és arra, hogy begyakorolva otthon is végezhető. A logopédus igénybevételének folytonosságát számlák nem bizonyítják. Továbbra is kifogásolta, hogy Budapestre kell szállítani az I. rendű felperest logopédushoz, mert olyan szakmai adat nem merült fel, hogy Győrben ez ne lenne elvégezhető. Egyebekben hivatkozott a távolságokra és arra, hogy semmilyen orvosi vagy más szakmai adat nem igazolta, miszerint az I. rendű felperes napi rendszeres utaztatása az állapotának javítása vagy szinten tartása tekintetében hasznos és elengedhetetlenül szükséges. Mindebből következően a folyamatos havi járadék igényt közlekedési többletköltségre 30.000 forintban elfogadta, míg a rehabilitáció költség folyamatos járadék elutasítását kérte. A lejárt járadékoknál a közlekedési többletköltség 2015. december 31-ig felmerült 4.124.354 forint összegét nem vitatta, 2016. január 1-től 2019. január 31-ig 750.000 forintban ismerte el. A rehabilitációs költséget 2015. december 31-ig a 3D torna tekintetében 2.827.000 forintban nem vitatta, ezt meghaladóan elutasítani kérte. A logopédus költséget 2014. január 1-től 2017. december 31-ig 1.920.000 forintban ismerte el, ezt meghaladóan elutasítani kérte.

A felperesek csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő az I. rendű felperes eltérő étkezési járadékát elutasító, valamint a gondozási járadék tekintetében meghozott ítéleti rendelkezés ellen és a

keresetnek megfelelő döntés hozatalát kérték. Az eltérő étkezési járadék igényt megalapozottnak tartották figyelemmel a kiegészítő orvosszakértői véleményben írtakra, valamint a mozgásszegény életmódra, ami a többletköltséggel járó eltérő étrend kialakítását indokolja. Köztapasztalati tényként hivatkoztak a megváltozott étkezés jóval költségesebb voltára, ezért a napi 500 forint nem eltűzött. A gondozási járadék tekintetében hangsúlyozták, hogy az I. rendű felperes nem képes a maga körüli teendőket ellátni, és állandó felügyeletre szorul, a lakásban egyedül csak rövid időre hagyható, napi 24 órás felügyeletet igényel. Hivatkoztak a tanúvallomásokra, valamint az orvosszakértői véleményre, különösen a kiegészítő orvosszakértői véleményben írtakra. Hangsúlyozták, hogy az I. rendű felperes súlyos hangképzési zavara folytán beszédét kizárólag hozzátartozói értik. Utaltak a videófelvételre, továbbá arra hogy a III. rendű felperes az otthonukban foglalkozik az I. rendű felperessel, a beszédgyakorlat, hangképzés, járás, egyensúlygyakorlatok stb. tekintetében is. Ezért a gondozás nem szűkíthető le a tényleges gondozási feladatokra, hanem a felügyeletet és a ténylegesen nyújtott gondozási feladatokat is figyelembe kell venni. Köztapasztalati tényként hivatkoztak arra, hogy a szakápolást végző szolgáltatók nem tesznek különbséget a tényleges ápolási, gondozási felügyeleti tevékenységek között. A vállalkozás térítési díja adott, 2017. január 1-től a napi 9.000 forint nem tekinthető eltűzottnak.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az alperesi fellebbezés tekintetében az ítélet helybenhagyására irányult. Hivatkoztak eseti döntésekre a nem vagyoni kár tekintetében. Kiemelték, hogy az I. rendű felperes járadék igénye jogalapját nem vitatta az alperes, így azt utóbb sem teheti vitássá. Ezen túlmenően hangsúlyozták az orvosszakértő megállapításait. Megítélésük szerint nem volt elvárható, hogy minden kezelésről számlát mutassanak fel. Egyebekben a kezelések folyamatosságát bizonyítottanak tartották.

Az alperes a csatlakozó fellebbezéssel érintett körben az ítélet helybenhagyását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a balesettel összefüggésben felmerült igazolt kár megtérítésére köteles, és önmagában az orvosszakértő szerinti indokoltság nem elégséges a járadék igény megalapozottságához, mert a költségek tényleges, szükségszerű felmerülését a felpereseknek kellett igazolniuk, bizonyítaniuk.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján - a felek tárgyalás tartása iránti kérelme hiányában - tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést és a csatlakozó fellebbezést.

A fellebbezés nem, a csatlakozó fellebbezés túlnyomórészt nem alapos.

A fellebbezéssel és a csatlakozó fellebbezéssel nem volt támadott az élelem-feljavításra és figyelmességi csomagra megítélt 39.207 forint, a háztartási kisegítő, kerti és ház körüli kisegítő költsége, a közlekedési kísérő költsége, a gyógyszer, stb. költsége, a gyógyászati segédeszközök, a jövedelemvesztés, a III. rendű felperes esetében a látogatási költség, figyelmességi csomag, és az I. rendű felperes kórházi kezelésére a ruha költsége, ezért ezeket az ítéltábla nem érintette.

Fellebbezéssel és csatlakozó fellebbezéssel támadott az eltérő étkezési járadék, az ápoló, gondozó költsége, a közlekedési többletköltség, a gyógytorna, masszázs, logopédus, azaz a rehabilitációs költség, továbbá valamennyi felperes esetében a nem vagyoni kártérítés volt. Az ítéltábla a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési kérelemhez kötötten bírálta felül az elsőfokú ítélet megalapozottságát az alábbiak szerint:

Az elsőfokú bíróság az élelemfeljavítás folyamatos járadék igényt elutasította. Az I. rendű felperes csatlakozó fellebbezése napi 500 forint járadék megfizetésére irányult.

Az I. rendű felperesre vonatkozóan az orvosszakértői vélemény egy éven túlmenően nem tartotta indokoltnak az étel-feljavítást, kiemelve, hogy speciális diéta jelenleg nem szükséges, majd a kiegészített orvosszakértői vélemény kifejtette, hogy rostban, zöldségben, vitaminokban, fehérjékben gazdag étrend indokolt. A kiegészítő szakvéleményben megfogalmazott étrend az egészséges táplálkozásnak felel meg. Arra nem volt adat, hogy a balesetet megelőzően az I. rendű felperesnek milyen táplálkozási szokásai voltak, azonban alapvetően az egészséges táplálkózashoz mérten kell az esetleges speciális étrenddel járó többletköltséget megítélni. Nem ismert, hogy az I. rendű felperes baleset előtti munkavégzésével összefüggésben, vagy egészségi állapotából adódóan speciális vagy nagyobb tápértékű étrendre szorult. Az I. rendű felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján annak bizonyítása is, hogy az étkezéssel többletköltsége merült fel és az érvényesített összegben. Miután a bizonyítás az I. rendű felperest terhelte, a bizonyítatlanság az ő terhére esett. A többletköltség tényleges felmerültének bizonyítottsága hiányában, a kifejtettek hangsúlyozásával az elsőfokú bíróság az eltérő étkezésre a folyamatos járadék igényt megalapozottan utasította el.

Az ápoló, gondozó költsége tekintetében az I. rendű felperes a csatlakozó fellebbezésében a megállapítottnál magasabb összegű járadék megítélését kérte.

Nem vitásan az I. rendű felperes a baleseti állapotából adódóan alapvetően gondozásra szorul. A szakértői vélemény alapján 1 évig 6 óra, 2 évig 4 óra, majd 2 óra napi szintű gondozási tevékenységet igényel. A szakértői vélemény és kiegészítése alapján az I. rendű felperes csak rövid időre hagyható egyedül, felügyeletet igényel. Tény, hogy az I. rendű felperesnél felmerülő gondozói feladatokat a III. rendű felperes látja el, azaz hozzátartozója és nem egy szolgáltató, nem az ilyen tevékenységet folytató vállalkozás. Az állandó bírói gyakorlat szerint az a tény, hogy a hozzátartozó látja el a gondozási tevékenységet, az alperest nem mentesíti e tevékenység ellenértékének a megfizetése alól. A tevékenység ellenértéke, mivel nem térítéses szolgáltatás igénybevételéről van szó, pontosan nem számítható ki, ezért az általános kártérítés szabályai alkalmazandók (Ptk. 359. §). Ebből következően önmagukban a szolgáltatók árai nem lehetnek irányadók, figyelemmel arra, hogy a szolgáltató nevében tényleges tevékenységet ellátó személynek, azaz az alkalmazottnak nem azt az óradíjat fizeti ki, amelyet a szolgáltató érvényesít a szolgáltatást igénybe vevővel szemben. Ebből következően a hozzátartozó által ellátott tevékenység pénzbeli ellenértéke nem a speciális szolgáltató által felszámított díjjal, hanem a tevékenységet ténylegesen ellátó személy által megszerezhető nettó jövedelemmel lenne összevethető. A szolgáltató által megjelölt óradíjban olyan költségek szerepelnek, amelyek a gondozást ellátó hozzátartozó esetében fel sem merülnek, nem beszélve a díjban foglalt nyereségről, hiszen nyereségorientáltan végzik a szolgáltatók tevékenységüket. Díjaik szükségszerűen magukba foglalják a nyereséghányad mellett a működésükkel felmerülő adminisztratív kiadásaik fedezetét, a munkáltató és a munkavállaló által a munkabér után fizetendő közterheket, az alkalmazottnak a tevékenység ellátásának helyszínére történő közlekedési költséget is. Abban az esetben, ha a hozzátartozó saját otthonában látja el ugyanazt a tevékenységet, mindezek nem merülnek fel. Minderre tekintettel az ítéletábra álláspontja szerint csak egy mérlegelési szempont lehet a vállalkozás által érvényesített óradíj, és önmagában nem lehet, még százalékos csökkentéssel sem, a gondozói díj meghatározásának egyedüli szempontja.

Mérlegelve a gondozási időszükségletet, a gondozási tevékenységek jellegét, valamint az állandó felügyelet szükségességét, az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel meghatározott lejárt gondozási díjak, és járadékösszegek felemelésére az ítéletábra kellő indokot nem látott. Ugyanakkor, figyelemmel az utóbbi időben az ár- és értékviszonyokban bekövetkezett változásra, áremelkedésre, 2019. február 1. napjától kezdődően a folyó járadék összeget havi 95.000 forintban állapította meg.

A közlekedési többletköltséget az alperesi fellebbezés 2016 évtől vitatta, és lényegében az általa

folyósított összegre kérte leszállítani. Az alperesi fellebbezés indokaiból is következően ez a többletköltség szorosan összefügg az I. rendű felperes rehabilitációjára megítélt, a gyógytorna, masszázs, logopédus költségei járadékkal, amelyeket szintén fellebbezéssel támadott az alperes; a 3D gyógytorna járadékot 2016-tól, a logopédus járadékot 2018. évtől elutasítani kérte. Ezért az ítéltábla egymásra tekintettel is bírálta el ezen fellebbezéssel támadott járadék követeléseket.

Az orvosszakértői vélemény alapján az I. rendű felperes a baleseti maradványállapotából következően közlekedésre, tömegközlekedésre nem képes, maximum pár métert tud megtenni. Az orvosszakértői vélemény és annak kiegészítése is megerősítette, hogy az I. rendű felperes mindennapi gyógytornára, fizioterápiára szorul, továbbá a részleges beszédképtelenség fennállása okán, a beszédképessége érdekében logopédus igénybevétele is indokolt. Az elsőfokú eljárás tárgyalási jegyzőkönyve szerint az elsőfokú bíróság is meggyőződött arról, hogy az I. rendű felperes beszédét lényegében csak a családtagjai, a II., III. rendű felperes érti. Az I. rendű felperes állapotát nem csak javító, hanem szinten tartó kezelések indokoltsága és szükségessége megállapítható, ezek költsége alappal érvényesíthető az alperessel szemben.

A bizonyítékok alapján a 3D gyógytorna és a logopédus folyamatos igénybevétele indokolt. A kezelések az I. rendű felperes állapotának szinten tartása érdekében, illetve állapotának javulását is eredményező hatásuk miatt folyamatosan indokoltak. A kezelések évek óta folyamatosan szükségesek, ezért az I. rendű felperestől nem várható el, hogy minden egyes kezelésről folyamatosan, a baleset óta több éven keresztül valamennyi számlát eltegye, megőrizze. Számlák állnak rendelkezésre, a kezelések indokoltsága, folyamatos igénybevétele valamennyi számla hiányában is bizonyított. A 3D gyógytorna függesztő rendszerű, melyből következően otthon nem végezhető. Az orvosszakértői vélemény értelmében otthon végezhető, valamint OEP finanszírozott torna nem elégséges. Az alperes e körben történt hivatkozásai nem foghattak helyt.

Az elsőfokú bíróság ezért alappal ítélte meg járadékot a 3D gyógytornára és a logopédusra.

Az I. rendű felperes közlekedési képtelensége, illetőleg nagyfokú mozgáskorlátozottság okán tény, hogy a kezelésekre szállítani kell.

A logopédust 2014. január 1. napjától mint indokolt kezelést, és ezzel felmerülő költséget ítélte meg járadékként az elsőfokú bíróság, amelyet csak 2018. évtől vitatott az I. rendű alperes. Az előbb kifejtettek szerint valamennyi kezelésről nem kellett, hogy a számlákat eltegye az I. rendű felperes, figyelemmel ez esetben is a kezelések folyamatosságára, rendszerességére. Az pedig, hogy a kezelését folyamatosan Budapesten látják el, a beteg-orvos kapcsolatra, e bizalmi viszonyra is tekintettel, a későbbi időszakra is elfogadható. Arra adat nincs, és azt az alperes sem szolgáltatott, hogy ugyanolyan színvonalú ellátást Győrben is megkaphatott volna 2018-tól - a vitatott időszakban - az I. rendű felperes. Mindebből okszerűen következik, hogy az I. rendű felperesnek közlekedési többletköltsége nemcsak a kezelésekre járással, így a budapesti logopédiai ellátással merül fel, hanem egyébként is, bármikor, amikor akár a családdal, a családi kapcsolattartás céljából felmerül a közlekedése. Tény, hogy a lakóhelye és a Budapest közötti közlekedés nagyobb költséggel jár, de ez a már fentebb kifejtettek figyelemmel nem adhat alapot a járadék leszállítására. Az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettségébe nem tartozik, hogy a megszokott kezelő orvosától eltérő, adott esetben a lakóhelyéhez közelebb lévő személyt kérjen fel a kezelésre. Az ítéltábla kiemeli, hogy a kiegészítő orvosszakértői vélemény egyértelműen indokoltnak tartotta a kezeléseket, azok az I. rendű felperes állapotát szinten tartják, illetve javítják. A kezelések, valamint ezekkel összefüggésben felmerülő többlet közlekedés költséggel jár. Ilyen mértékű kezeléseket az OEP nem támogat.

Mindezek kifejtése mellett az I. rendű felperes javára megítélt közlekedési többletköltség és rehabilitáció, ez utóbbiban a 3D gyógytorna és logopédus költség járadék alapos, összecszerülésében is kellően alátámasztott, az azt támadó fellebbezés helyt adására az ítéltábla kellő alapot és indokot nem látott.

Az nem volt vitatott, hogy a balesetben sérült I. és II. rendű felperes, valamint a III. rendű felperes mint hozzátartozó nem vagyoni kártérítésre jogosult. Az alperesi fellebbezés kizárólag a nem vagyoni kártérítés összegét támadta.

Az elsőfokú bíróság helytállóan hívta fel mindhárom felperes esetében a szakértői véleménnyel is alátámasztott, a balesettel okozati összefüggésben fennálló hátrányokat, az életvitelben bekövetkezett változásokat.

A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az I. rendű felperes 100% munkaképesség-csökkenést szenvedett el a balesetben, részleges bénulás mellett, jelentős mozgászavarral, egyensúlyzavarral, látászavarral, részleges beszédképtelensége áll fenn, amelynek okán a családjával tud csak kizárólag kommunikálni, mert csak ők értik meg, amit mond. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy elveszítette teljes mértékben munkaképességét. Lényegében az élet minden területén segítségre szorul. A balesettel okozati összefüggésben felfekvései keletkeztek, amelyekből fennmaradt fekélyes hegei is maradandóan kihatnak az életére.

A II. rendű felperes 17 éves korában szenvedte el a balesetet, amely alapvetően kihatott a jövőképeire. A baleset óta az állapotában javulás következett be, azonban a jelenleg is fennálló maradványállapota alapvetően kihat az életvitelére, az általa végezhető, munka és egyéb élettevékenységekre. A baleset előtti sporttevékenységét már nem tudja folytatni. A felsőfokú tanulmányait bár megkezdte, de a baleset folytán előállt tanulási nehézségei, memóriazavara folytán nem tudta folytatni, így a teljes jövőképét át kellett alakítania. Az egyensúlyzavar, a fejfájás, a memóriazavar, a pszichés esékenysége és az evési kényszer mind olyan tényezők, amelyek alapvetően kihatnak a későbbi életvitelére, életvezetésére. A felfekvési fekély fájdalmas hegesedéssel gyógyult, amely ugyancsak hátrányként jelentkezik. Nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy - mint ahogy ő maga is megfogalmazta - az édesanyját lényegében a baleset folytán „elvesztette”, a szerepek felcserélődtek. A felnőtté válás határán, az anyai támogatást elvesztette.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel megjegyzi az ítéletábra, hogy az elsőfokú eljárás iratai szerint a II. rendű felperes 2016-tól egy ideig Budapesten lakott, és ez idő alatt csak hétvégére ment haza a szüleihez, majd visszaköltözött Győrbe. Erre részletes nyilatkozatot tett a 9. sorszámu jegyzőkönyvben a III. rendű felperes. Ezért az alperes arra hivatkozása, hogy a II. rendű felperes 2015. óta Budapesten él, nem volt kellően alátámasztott, illetőleg az egyéb peradatokkal részben ellentétes volt.

A III. rendű felperest pszichésen megterhelte, hogy a balesetben a felesége és a gyermeke súlyosan megsérült, a baleset óta mindennapjait az I. rendű felperes, gondozása és ezzel együtt a teljes háztartás, ház körüli teendők ellátása foglalja le. Az élete, életvitele alapvetően megváltozott.

A felperesek családi élete, egymáshoz való viszonyuk alapvetően megváltozott a baleset következtében, a korábbi életvitelüket nem tudják folytatni. A családon belüli szerepek is megváltoztak, a család életvitele alapvető változáson esett át.

Mindezek kiemelésével az elsőfokú bíróság által, a baleset időpontjában érvényesülő ár- és értékviszonyokra figyelemmel megállapított nem vagyoni kártérítés nem volt oly mértékben eltúlzott, hogy annak leszállítását indokoltá tette volna. Ezért az ítéletábra a nem vagyoni kártérítés mérséklésére kellő indokot és alapot nem látott.

A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében részben változtatta meg, a 2019. február 1. napjától véghatáridő nélkül az I. rendű felperes javára megítélt járadék összeget, az ápoló-gondozó tekintetében havi

20.000 forinttal, tehát az összes járadékot a rendelkező rész szerinti 495.552 forintra felemelte, míg ezt meghaladóan helybenhagyta az ítéletet.

Az alperes fellebbezése eredménytelen volt, a csatlakozó fellebbezés kizárólag a gondozói jövőbeni járadék tekintetében volt alapos, egyebekben szintén nem vezetett eredményre. A fellebbezési és csatlakozó fellebbezési pertárgyértékekre is figyelemmel, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján elszámolva a felmerült költségeket, döntött az ítélőtábla a perköltségről. Mindkét fél oldalán 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés 4/A. § (1) bekezdése szerint, mérlegeléssel megállapított ügyvédi díjak elszámolásával marasztalta a nagyobb részben pervesztes alperest a felperesek javára ügyvédi díjban megmutatkozó rész-perköltség megfizetésére.

A le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetékről a felperesek személyes költségmentességére is figyelemmel, az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés szerint alkalmazandó, 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1), (2) bekezdése és 14. § alapján rendelkezett.

Budapest, 2019. július 4.

. Merőtey Anikó sk.

a tanács elnöke, előadó bíró

. Molnár Ágnes sk.. Horváth Andrea sk.

bíró

bíró

A kiadmány hitelül: